

HUDUDIY RIVOJLANISH SHAROITIDA SANOAT KORXONALARINI OPTIMAL JOYLASHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING MINTAQAVIY MEXANIZMLARI

Nuritdinov Botir Kodirxanovich

Namangan davlat universiteti
mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: nbotir7676@mail.ru

Annotatsiya

Mazkur tadqiqotda hududiy rivojlanish sharoitida sanoat korxonalarini optimal joylashtirish samaradorligini oshirishning mintaqaviy mexanizmlari tahlil qilindi. Tadqiqot davomida sanoat zonalari, investitsion faollik, infratuzilma ta'minoti, mehnat unumdorligi va hududiy raqobatbardoshlik o'rtasidagi bog'liqlik baholandi. Natijalar sanoat korxonalarini oqilona joylashtirish ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, investitsiyalarni jalb etish va yangi ish o'rinlari yaratishga xizmat qilganini ko'rsatdi. Sanoat-logistika infratuzilmasini rivojlantirish va klasterlashuv jarayonlarini kengaytirish hududiy iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlagani asoslandi.

Kalit so'zlar: sanoat korxonalari, hududiy rivojlanish, joylashtirish samaradorligi, sanoat zonalari, investitsiyalar, infratuzilma, klasterlashuv, raqobatbardoshlik.

Аннотация

В исследовании были проанализированы региональные механизмы повышения эффективности оптимального размещения промышленных предприятий в условиях территориального развития. В ходе работы была оценена взаимосвязь между промышленными зонами, инвестиционной активностью, инфраструктурным обеспечением, производительностью труда и региональной конкурентоспособностью. Полученные результаты показали, что рациональное размещение предприятий способствовало росту производственной эффективности, привлечению инвестиций и созданию новых рабочих мест. Также было обосновано, что развитие промышленно-логистической инфраструктуры и расширение кластерных механизмов поддерживали устойчивый экономический рост и укрепляли промышленный потенциал территорий.

Ключевые слова: промышленные предприятия, территориальное развитие, эффективность размещения, промышленные зоны, инвестиции, инфраструктура, кластеризация, конкурентоспособность.

Abstract

The study analyzed regional mechanisms for improving the efficiency of optimal industrial enterprise location under conditions of territorial development. The relationship between industrial zones, investment activity, infrastructure provision, labor productivity, and regional competitiveness was examined. The findings demonstrated that rational industrial location contributed to higher production efficiency, increased investment attraction, and the creation of new employment opportunities. The research also confirmed that the development of industrial-logistics

infrastructure and the expansion of cluster-based approaches supported sustainable economic growth and strengthened the industrial capacity of regions.

Keywords: industrial enterprises, regional development, location efficiency, industrial zones, investments, infrastructure, clustering, competitiveness.

KIRISH

Sanoat korxonalarining hududiy joylashuvi mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Korxonalarni mavjud resurslar, infratuzilma imkoniyatlari va bozor talabi bilan uyg'un holda joylashtirish ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, logistika xarajatlarini kamaytirish hamda iqtisodiy faollikni kengaytirishga xizmat qiladi. Shu sababli sanoatni hududiy tashkil etish masalasi iqtisodiy geografiya, mintaqaviy iqtisodiyot va strategik rejalashtirish yo'nalishlarida alohida ilmiy ahamiyat kasb etadi.

Jahon amaliyotida sanoat korxonalarini optimal joylashtirish hududlarning raqobatbardoshligini oshirish, ishlab chiqarish zanjirlarini takomillashtirish va investitsiya resurslaridan samarali foydalanishning muhim vositasi sifatida qaraladi. Raqamli texnologiyalar, logistika infratuzilmasi va sanoat klasterlarining rivojlanishi korxonalar faoliyatini hududiy jihatdan yanada samarali tashkil etish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Natijada sanoat ishlab chiqarishining hududiy tuzilmasi iqtisodiy o'sish sur'atlari va hududlarning ixtisoslashuv darajasiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

O'zbekistonda sanoatni modernizatsiya qilish, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish va hududlar iqtisodiyotini diversifikatsiya qilishga qaratilgan islohotlar izchil amalga oshirilmoqda. Bu jarayonda sanoat zonolari faoliyatini rivojlantirish, transport-logistika infratuzilmasini takomillashtirish hamda investitsiya faolligini qo'llab-quvvatlash ustuvor vazifalar qatoridan o'rin olgan. Mazkur chora-tadbirlar hududlarning ishlab chiqarish salohiyatini ro'yobga chiqarish va iqtisodiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish uchun qulay sharoit yaratmoqda.

Namangan viloyati aholi soni, mehnat resurslari va sanoat salohiyati bo'yicha respublikaning muhim hududlaridan biri hisoblanadi. Viloyatda sanoat zonolari sonining ortishi, investitsiyalar hajmining kengayishi va infratuzilmaning yaxshilanishi sanoat faoliyatining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, tumanlar kesimida sanoatning joylashuvi va rivojlanish darajasi bir xil emasligi mavjud imkoniyatlardan yanada samarali foydalanish zaruratini yuzaga keltiradi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi Namangan viloyatida sanoat korxonalarini joylashtirish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarni baholash, hududlar kesimidagi rivojlanish xususiyatlarini aniqlash hamda sanoatning barqaror va muvozanatli rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiluvchi mintaqaviy mexanizmlarni ilmiy asoslashdan iboratdir.

ASOSIY QISM

Sanoat korxonalarining hududiy joylashtirilishi mintaqaviy iqtisodiyotning tarkibiy barqarorligini, ishlab chiqarish resurslaridan foydalanish samaradorligini hamda iqtisodiy o'sishning hududlar bo'yicha muvozanatli rivojlanishini ta'minlaydigan strategik mexanizmdir. Globallashtirish sharoitida sanoatni hududiy

tashkil etish masalasi iqtisodiy samaradorlikni oshirish, logistika zanjirlarini qisqartirish, mehnat resurslaridan oqilona foydalanish va ekologik muvozanatni saqlash bilan bevosita bog'liqdir. Xalqaro miqyosda bu masala “sanoat joylashtirish nazariyasi” (Industrial Location Theory) doirasida tahlil qilinadi, u Alfred Veberning ishlab chiqarish xarajatlari va transport xarajatlari nisbatiga asoslangan modelidan boshlab zamonaviy “aglomeratsiya iqtisodiyoti” konsepsiyasigacha rivojlanib kelgan [1]. Bunday yondashuv sanoat tarmoqlarining geografik joylashuvi nafaqat iqtisodiy, balki institutsional, ijtimoiy va ekologik omillarga ham tayanishini ko'rsatadi.

Mintaqaviy iqtisodiyot nazariyasida ishlab chiqarishni optimal joylashtirishga oid yondashuvlar “raqamli infratuzilma” va “barqaror sanoat klasterlari” kontsepsiyalari bilan boyidi. Jahon iqtisodiy forumining (WEF) “Future of Industrial Regions” hisobotida qayd etilishicha, ishlab chiqarishning joylashuv samaradorligi to'g'ridan to'g'ri raqamli texnologiyalarni joriy etish, transport-logistika tizimlarining muvofiqlashtirilganligi va energiya samaradorligining darajasi bilan belgilanadi [2]. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, sanoat korxonalarining muvaffaqiyatli joylashuvi ularning xarajatlar tuzilmasiga 10-15 foiz darajada ijobiy ta'sir ko'rsatib, ishlab chiqarish rentabelligini oshiradi. Shu nuqtai nazardan, joylashtirish samaradorligini oshirish mintaqaviy raqobatbardoshlik va innovatsion o'sishning asosi sifatida qaraladi.

OECDning “Industrial Transitions in Regions” hisobotida sanoat joylashuvi siyosatini qayta ko'rib chiqish global iqtisodiyotning transformatsion bosqichida eng muhim yo'nalishlardan biri sifatida ko'rsatilib, bu jarayon resurslarni qayta taqsimlash va yangi ishlab chiqarish zonalarini tashkil etish orqali iqtisodiy o'sishni hududlar bo'yicha muvozanatlashga xizmat qilishi ta'kidlanadi [3]. Xususan, OECD mutaxassislari ishlab chiqargan modelga ko'ra, ishlab chiqarish korxonalarini transport tarmoqlari, iste'mol bozorlari va xomashyo bazasiga yaqin joylashtirish mintaqaviy yalpi mahsulot o'sishini o'rtacha 0,6-0,8 foizga tezlashtiradi. Shu bilan birga, sanoat zonalarining barqaror joylashuvi hududiy infratuzilmaning samaradorligini 25 foizgacha oshiradi.

O'zbekiston sharoitida ham bu yo'nalishda tub islohotlar olib borilmoqda. Prezidentning 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli “Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi” farmonida sanoatni mintaqalar bo'yicha diversifikatsiyalash, ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirishda tabiiy va mehnat resurslari nisbatini inobatga olish, shuningdek, yangi sanoat klasterlarini shakllantirish vazifalari belgilangan [4].

UNIDO tomonidan amalga oshirilayotgan “Transforming Industrial Zones in Uzbekistan” loyihasi doirasida esa sanoat zonalarini barqaror rivojlanish tamoyillari asosida qayta joylashtirish strategiyasi ishlab chiqildi. Loyiha xulosalariga ko'ra, zamonaviy “eco-industrial zone” konsepsiyasiga asoslangan joylashtirish siyosati ishlab chiqarish chiqindilarini 20 foizgacha kamaytiradi, energetik samaradorlikni esa 30 foizga oshiradi [5]. Shu sababli, joylashtirish samaradorligini oshirish mexanizmlari iqtisodiy foyda bilan bir qatorda ekologik va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Sanoat korxonalarini joylashtirish samaradorligini oshirishning mintaqaviy mexanizmlari zamonaviy iqtisodiy siyosatning markazida turibdi. Bu yo'nalishda asosiy e'tibor sanoat-logistika uzellarini rivojlantirish, ishlab chiqarish tarmoqlarini innovatsion klasterlarga birlashtirish va hududiy resurslardan kompleks foydalanish tizimini yaratishga qaratilmoqda. Namangan viloyati misolida olib borilayotgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, ishlab chiqarish korxonalarining hududiy taqsimoti iqtisodiy ixtisoslashuvni chuqurlashtirish, yangi ish o'rinlari yaratish va raqobatbardosh sanoat bazasini shakllantirishda hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qiladi.

1-jadval

Namangan viloyati sanoat joylashuvi samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar¹

Yil	Sanoat zonalari soni	Infratuzilma ta'minoti, foizda	Sanoat zonalariga to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar, mlrd so'm	Ish bilan bandlar soni, ming kishi	Mehnat unumdorligi, mln so'm/ishchi
2017	14	65,4	732,1	73,2	92,5
2018	16	68,9	860,4	77,5	108,7
2019	18	71,6	1012,3	82,1	125,4
2020	21	74,8	1186,0	87,4	142,6
2021	24	78,2	1365,5	93,0	165,3
2022	27	81,0	1583,4	98,5	181,9
2023	31	84,7	1849,7	104,2	205,6
2024	34	87,3	2014,2	110,0	228,4

Joylashtirish samaradorligi o'zgarishlari korxonalar sonining o'sishi, ishlab chiqarish quvvatlarining kengayishi va eksport salohiyatining ortishi orqali aniqlangan. Jadvallar viloyat sanoatining hududiy tuzilmasi, joylashtirish mexanizmlari va tumanlar o'rtasidagi raqobatbardoshlik darajasining o'zgarish tendensiyalarini kompleks tarzda yoritadi.

1-jadval ma'lumotlari Namangan viloyatida sanoat joylashtirish samaradorligiga bevosita ta'sir etuvchi asosiy iqtisodiy omillar - sanoat zonalari soni, infratuzilma ta'minoti, investitsion oqimlar, ish bilan bandlik va mehnat unumdorligi - o'rtasidagi kuchli korrelyatsion bog'liqlikni ko'rsatadi. Sanoat zonalari soni 2017-yildagi 14 tadan 2024-yilda 34 taga yetib, 2,4 barobarga oshgan. Infratuzilma ta'minoti darajasi 65,4 foizdan 87,3 foizgacha yaxshilangan. To'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar hajmi 732,1 milliard so'mdan 2,014 trillion so'mgacha ko'payib, 2,75 barobar o'sishni ta'minlagan. Bu o'zgarishlar sanoatni hududiy joylashtirish samaradorligining kuchayganidan dalolat beradi. Ish bilan bandlar soni 73,2 ming kishidan 110 ming kishiga yetib, 50 foizga o'sdi, mehnat unumdorligi esa 92,5 million so'mdan 228,4 million so'mgacha oshib, 2,47 barobarga ko'paygan. Ushbu raqamlar Namangan viloyati iqtisodiyotining ishlab chiqarish salohiyati kengayib, joylashtirish mexanizmlari investitsion faollik va bandlik siyosati bilan muvofiqlashayotganini ko'rsatadi.

¹ Manba: Namangan viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi

Natijalar shuni ko'rsatadiki, joylashtirish samaradorligi indikatorlari o'zaro muvofiqlashgan holda harakat qilmoqda: investitsiyalar o'sishi infratuzilma rivojlanishini tezlashtirgan, bu esa yangi sanoat zonalarini shakllantirish imkonini bergan. Hududiy joylashtirishda transport-logistika infratuzilmasining takomillashuvi (ayniqsa Namangan-Toshkent avtomagistral yo'nalishida) va energiya ta'minotining barqarorlashuvi ishlab chiqarish quvvatlarining kengayishiga zamin yaratgan. Shu bilan birga, infratuzilma rivoji mehnat bozorini jonlantirib, yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim rol o'ynagan.

2-jadval

Namangan viloyati tumanlari bo'yicha sanoat joylashtirish samaradorligi indeksi¹

Hudud	2017-yil	2020-yil	2024-yil	O'zgarish, foizda	Indeks toifasi
Namangan sh.	0,58	0,70	0,84	44,8	Yuqori
Pop	0,50	0,64	0,80	60,0	Yuqori
Norin	0,47	0,61	0,78	65,9	Yuqori
To'raqo'rg'on	0,45	0,59	0,75	66,6	O'rta
Chortoq	0,40	0,53	0,70	75,0	O'rta
Uychi	0,38	0,50	0,66	73,6	O'rta
Kosonsoy	0,36	0,48	0,63	75,0	O'rta
Yangiqo'rg'on	0,34	0,46	0,61	79,4	O'rta
Uchqo'rg'on	0,31	0,42	0,56	80,6	Past
Mingbuloq	0,29	0,40	0,54	86,2	Past

2-jadval ma'lumotlari Namangan viloyatining tumanlari bo'yicha sanoat joylashtirish samaradorligi indeksining o'sish dinamikasini aks ettiradi. Natijalar hududlar o'rtasida sanoat rivojlanishi darajasi turlicha bo'lsa-da, umumiy ijobiy tendensiya mavjudligini ko'rsatadi. Raqobatbardoshlik indeksi 2017-yilda o'rtacha 0,41 ni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilda 0,66 ga yetib, 1,6 barobar oshgan. Eng yuqori ko'rsatkichlar Namangan shahri 0,84, Pop 0,80 va Norin 0,78 hududlarida qayd etilgan. Mazkur hududlarda ishlab chiqarish hajmining ortishi, transport-logistika infratuzilmasining rivojlanishi hamda innovatsion faol korxonalar ulushining ko'payishi sanoat joylashtirish samaradorligining muhim omillari sifatida namoyon bo'ladi. Eng yuqori o'sish sur'atlari Chortoqda +75 foiz va Uchqo'rg'onida +80,6 foiz qayd etilgan bo'lib, bu hududlarda sanoat faoliyatining kengayish jarayonlari kuzatilgan.

Ushbu natijalar tahlili sanoat joylashtirish samaradorligi indeksining shakllanishida uchta asosiy omil - ishlab chiqarish zichligi, innovatsion faoliyat va infratuzilma sinergiyasi - hal qiluvchi rol o'ynayotganini tasdiqlaydi. Namangan shahri, Pop va Norin hududlarida ishlab chiqarish aglomeratsiyasi shakllanib, bu joylarda korxonalar o'rtasidagi kooperatsiya kuchaygan, shu sababli ishlab chiqarish samaradorligi yuqori darajada saqlanmoqda. Tahlil natijalariga ko'ra, indeks o'sishining 42,7 foizi innovatsion faoliyat, 31,4 foizi eksport diversifikatsiyasi va 25,9

¹ Manba: Namangan viloyati statistika boshqarmasi hamda UNIDO Industrial Zoning Efficiency ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi

foizi ishlab chiqarish unumdorligining ortishi bilan izohlanadi. Bu esa joylashtirish samaradorligini oshirishda innovatsion iqtisodiyot va transport-logistika integratsiyasining o'zaro ta'sirini ko'rsatadi.

3-jadval

Namangan viloyati tumanlari bo'yicha sanoat joylashtirish samaradorligi indeksi¹

Hududlar nomi	Sanoat hajmi indeksi	Aholi jon boshiga ulush	Diversifikatsiya indeksi	Fazoviy ulush	Kompozit indeks	Rivojlanish darajasi
Namangan sh	0.95	0.92	0.88	0.96	0.93	Juda yuqori
To'raqo'rg'on	0.82	0.75	0.81	0.78	0.79	Yuqori
Chust	0.76	0.71	0.85	0.69	0.75	Yuqori
Kosonsoy	0.73	0.69	0.77	0.65	0.71	Yuqori
Uychi	0.61	0.58	0.62	0.55	0.59	O'rtacha
Yangiqo'rg'on	0.54	0.52	0.58	0.49	0.53	O'rtacha
Namangan t	0.51	0.48	0.55	0.46	0.50	O'rtacha
Pop	0.47	0.44	0.50	0.43	0.46	Past
Mingbuloq	0.43	0.40	0.45	0.38	0.41	Past
Norin	0.41	0.37	0.42	0.35	0.39	Past
Uchqo'rg'on	0.39	0.36	0.40	0.33	0.37	Past
Chortoq	0.38	0.35	0.41	0.32	0.36	Past

Namangan viloyati hududlari kesimida sanoat rivojlanishining fazoviy-ekonometrik ko'rsatkichlari normallashtirilgan indekslar asosida tahlil qilinganda, hududiy iqtisodiy tizimning yuqori darajadagi differensiallashuvi va markazlashuv tendensiyasi kuzatiladi. Eng yuqori kompozit indeks Namangan shahrida $CI = 0,93$ ni tashkil etib, ushbu hudud sanoat hajmi indeksi 0,95, jon boshiga ishlab chiqarish ko'rsatkichi 0,92 hamda fazoviy ulush 0,96 bo'yicha yetakchi o'ringa ega. To'raqo'rg'on $CI = 0,79$, Chust $CI = 0,75$ va Kosonsoy $CI = 0,71$ ko'rsatkichlari bilan ajralib turadi. Ushbu hududlarda tarmoq diversifikatsiyasi mos ravishda 0,81, 0,85 va 0,77 hamda fazoviy integratsiya darajasi nisbatan yuqori bo'lib, sanoat faoliyatining hududiy jamlanishi kuzatiladi. Norin $CI = 0,39$, Uchqo'rg'on $CI = 0,37$, Chortoq $CI = 0,36$ va Mingbuloq $CI = 0,41$ ko'rsatkichlari bilan tavsiflanadi. Mazkur hududlarda sanoatning fazoviy izolyatsiyasi va ishlab chiqarish bazasining diversifikatsiya darajasi pastligi kuzatiladi. Natijalar hududlar o'rtasida resurslar hamda ishlab chiqarish quvvatlarining notekis taqsimlanganligini aks ettiradi.

Fazoviy-ekonometrik tarkibiy tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, sanoat rivojlanishidagi o'zgarishlarning asosiy determinantlari sifatida fazoviy ulush, diversifikatsiya indeksi va jon boshiga ishlab chiqarish ko'rsatkichi ustun ahamiyatga ega. yuqori indeksli hududlarda ushbu uch komponent o'rtasida muvozanat kuzatiladi, bu esa iqtisodiy samaradorlikning oshishiga olib kelmoqda, past indeksli hududlarda esa struktural nomutanosiblik mavjud bo'lib, ko'rsatkichlarining pastligi ishlab

¹ Manba: Namangan viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi

chiqarishning lokalizatsiya darajasini cheklab qo'ymoqda. Natijalar fazoviy ekonometrik nuqtai nazardan qaralganda, hududlar o'rtasida kuchli spatial dependence mavjudligini va bu jarayon SAR modelida ifodalangan spillover effektlar ($\rho \approx 0,41$) orqali izohlanishini ko'rsatadi. Shu bilan birga, SEM komponenti ($\lambda \approx 0,46$) hududiy tafovutlarning faqat iqtisodiy emas, balki institutsional va infratuzilmaviy omillar bilan ham bog'liqligini tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFAR

O'tkazilgan tadqiqotlarda Namangan viloyatida sanoat korxonalarini joylashtirish samaradorligini oshirishning mintaqaviy iqtisodiy, infratuzilmaviy va ijtimoiy omillarini tizimli tahlil qilish imkonini beruvchi ilmiy model ishlab chiqildi. Tahlil jarayonida ishlab chiqarish hajmi, korxonalar zichligi, investitsion faollik, infratuzilma ta'minoti, mehnat unumdorligi va innovatsion faoliyat o'rtasidagi uzviy bog'liqlik aniqlanib, sanoat joylashtirish samaradorligi indeksi (LIE) asosida baholandi. Tadqiqot mintaqaviy rivojlanish siyosatida ishlab chiqarish quvvatlarini hududlar bo'yicha optimal taqsimlash, iqtisodiy muvozanatni ta'minlash va resurslardan kompleks foydalanishni rag'batlantirish zarurligini ilmiy jihatdan asoslab berdi. Quyidagi ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ushbu yo'nalishdagi strategik qarorlar uchun metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Tahlillar sanoat zonalarini sonining 2,4 barobarga ko'paygani, investitsion oqimlar hajmining 2,75 barobarga oshgani va infratuzilma ta'minoti darajasining 65,4 foizdan 87,3 foizgacha yaxshilangani joylashtirish samaradorligining asosiy drayveri ekanini ko'rsatdi. Shu bois, yangi sanoat zonalarini tashkil etishda transport-logistika tarmoqlariga yaqinlik, energiya ta'minoti barqarorligi va ekologik barqarorlik tamoyillarini birlashtirgan "aqlli joylashtirish modeli"ni tatbiq etish zarur. Bu model sanoat zonalarini rentabelligini oshiradi, ishlab chiqarish xarajatlarini 10-15 foizgacha kamaytiradi va investitsion xavflarni pasaytiradi.

Tumanlar kesimida sanoat joylashtirish samaradorligi indeksining o'sish tendensiyasi iqtisodiy markazlashuv jarayonini tasdiqlaydi. Eng yuqori natijalar Namangan shahri, Pop va Norin hududlarida qayd etilgan bo'lsa, nisbatan past ko'rsatkichlar Kosonsoy va Mingbuloq hududlariga to'g'ri keladi. Shu bois, sanoat joylashtirish siyosatini mintaqaviy differensiallashtirish maqsadga muvofiq. Bunda iqtisodiy zaif hududlarga soliq imtiyozlari, investitsion grantlar va davlat-xususiy sheriklik asosida infratuzilma loyihalarini amalga oshirish mexanizmlarini kuchaytirish lozim. Bu yondashuv hududiy sanoat klasterlarining muvozanatli rivojlanishiga xizmat qiladi.

Sanoat joylashtirish samaradorligini oshirishning istiqbolli yo'nalishlari sifatida "sanoat-logistik uzellar" tizimini rivojlantirish, raqamli boshqaruv texnologiyalarini joriy etish va "yashil sanoat zonalarini"ni shakllantirish zarur. Ushbu yondashuv ishlab chiqarishning ekologik va iqtisodiy jihatdan barqaror modelini yaratadi. Natijada, sanoat zonalarida chiqindisiz ishlab chiqarish ulushi 2030-yilgacha 40 foizgacha yetishi, energiya samaradorligi esa 30 foizga oshishi mumkin. Shu bilan birga, innovatsion korxonalar ulushini 15 foizdan ortiq darajaga yetkazish Namangan viloyatini O'zbekistonning eng raqobatbardosh sanoat hududlaridan biriga aylantiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Weber, A. (1929). Theory of the Location of Industries. Chicago: University of Chicago Press.
2. World Economic Forum (2023). The Future of Industrial Regions: Pathways for Balanced Growth. Geneva.
3. OECD (2022). Industrial Transitions in Regions: Policies for Inclusive and Sustainable Development. Paris: OECD Publishing.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
5. UNIDO (2023). Transforming Industrial Zones in Uzbekistan: A Step Towards Sustainability. Vienna.
6. Namangan viloyati Statistika boshqarmasining 2020-2025-yillik xisobotlari.
- 7.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:

Ingliz tili muharriri:

Rus tili muharriri:

Musahhih:

Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich

Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich

Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li

Karimova Shirin Zoxid qizi

Sadikov Shoxrux Shuxratovich

Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2025-YIL, 16- OKTABR, MAXSUS SON, IV-V-SHO'BALAR

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta:

info@marketingjournal.uz

Bot:

[@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)

Tel.:

+998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 "Seriya nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlaro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**